

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

19 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Boico Victor

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către avocatul Parpalac Aurelia în numele inculpatului și de către avocatul Isac Igor în numele părții vătămate, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 martie 2019, în cauza penală privindu-l pe

Rotari Nicolae XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX;

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 16.03.2018 – 03.07.2018 (prima instanță);
2. 16.07.2018 – 27.03.2019 (instanța de apel);
3. 05.06.2019 – 19.11.2019 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursurilor ordinare în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău /sediul Buiucani/ din 03 iulie 2018, a fost achitat Rotari Nicolae, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

S-a respins acțiunea civilă înaintată de Spînu Pavel, ca fiind neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Rotari Nicolae a fost învinuit de organul de urmărire penală de faptul că, la 23 iunie 2015, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor și banilor lui Spînu Pavel, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestor urmări, aflându-se în Italia, folosindu-se de încrederea acordată, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului stabilit de a dobândi banii acestuia, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul procurării și importării în Republica Moldova a unui automobil de modelul "Toyota Corola" pentru Spînu Pavel, a cerut și a primit de la ultimul, prin transfer prin intermediul BC "Victoriabank" SA, bani în sumă de 1998 euro, care conform ratei oficiale de schimb BNM (1 euro - 21,59 lei) constituia suma de 43 136,82 lei, pe care i-a însușit și folosit în scopuri personale, cauzând părții vătămate daune materiale în proporții considerabile în valoare de 43 136,82 lei.

Acțiunile acestuia fiind calificate în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Codul penal - escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către:

3.1 Procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Cernalev Veaceslav, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Rotari Nicolae să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu privarea de dreptul de a exercita activitate economică pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, invocând că, prima instanță a motivat achitarea lui Rotari Nicolae prin declarațiile inculpatului, care nu și-a recunoscut vina, fără a intra în esența faptului dacă acea motivare corespunde chestiunilor stabilite în cadrul cercetării cauzei penale, prima instanță a apreciat doar probele care sunt în favoarea inculpatului Rotari Nicolae fără a le lua în considerație pe cele prezentate de către acuzarea de stat.

Apelantul a menționat că în motivarea sentinței emise prima instanță a invocat trei argumente și anume: 1) restituirea mijloacelor bănești părții vătămate; 2) refuzul anterior a părții vătămate de a primi de la inculpat a sumei de bani; 3) inculpatul a acționat cu bună credință la îndeplinirea obligațiilor contractuale asumate, însă, aceste constatări nu corespund circumstanțelor cauzei, iar expunerea circumstanțelor cauzei și declarațiile părților în sentința emisă este denaturată și modelată după soluția adoptată, prima instanță a menționat eronat în sentință că partea vătămată pur și simplu a refuzat să primească de la inculpat bani, apreciind aceste circumstanțe în favoarea inculpatului.

Reieșind din termenul de aproximativ trei ani în care inculpatul i-a restituit părții vătămate prejudiciul cauzat prin infracțiune, de circumstanțele în care a fost restituit acest prejudiciu (sub riscul condamnării), este exclusă buna credință a inculpatului Rotari Nicolae stabilită prin sentința adoptată la 03.07.2018, iar recuperarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune constituie o circumstanță atenuantă și nu un argument în constatarea că fapta nu întrunește elementele infracțiunii de escrocherie.

Din materialele cauzei penale și din circumstanțele cazului rezultă că, inculpatul Rotari Nicolae a folosit mijloacele financiare de 1998 euro, primite la 23.06.2015 de la Spînu Pavel pentru procurarea unui automobil în scopurile personale și nu pentru procurarea automobilului pentru partea vătămată, iar lui Spînu Pavel i-a restituit 500 euro în vara anului 2017, iar 1500 euro înainte de adoptarea sentinței, la 13.06.2018. Astfel, inculpatul fără remușcări a folosit banii părții vătămate timp de trei ani, și nefiind riscul condamnării pentru acest fapt, puțin probabil că intenționa să-i restituie.

3.2 Avocatul Isac Igor în numele părții vătămate, solicitând casarea sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Rotari Nicolae să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, admiterea acțiunii civile și încasarea de la inculpat în beneficiul părții vătămate a prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei, invocând că, prima instanță nu a stabilit care element a infracțiunii prevăzute la art. 190 Cod penal lipsește în cazul dat, inițial la pagina 5 a sentinței, prima instanță a reținut că, în speță nu ar fi întrunită latura subiectivă a infracțiunii de escrocherie, invocând doctrina penală, însă fără a face referință la cauza penală dedusă judecății și anume a motiva clar și concis prin care circumstanțe de fapt se constată lipsa laturii subiective a infracțiunii prevăzute la art. 190 Cod penal în acțiunile inculpatului Rotari Nicolae, ulterior la pagina 6 a sentinței contestate, prima instanță reține și lipsa laturii obiective a infracțiunii prevăzute la art. 190 Cod penal, fără a detalia și explica clar și succint prin care circumstanțe de fapt se constată aceasta.

A mai menționat că, prima instanță a făcut referire la două elemente constitutive a infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal și anume: latura obiectivă și latura subiectivă, însă nu indică care element din aceste două ar lipsi în speța dată, la pagina 7 a sentinței, prima instanță a indicat că, în conformitate cu art. 387 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, în cazul când se dă o sentință de achitare, respinge acțiunea civilă dacă nu s-a constatat existența faptei incriminate sau fapta nu a fost săvârșită de inculpat, respectiv, prima instanță a mai indicat și alte temeuri de achitare și anume: nu s-a constatat existența faptei incriminate sau fapta nu a fost săvârșită, de inculpat, prima instanță, fără a fi invocat de părți sau a fi prezentate careva probe de către partea apărării, reține la pagina 6 a sentinței faptul că, cităm: „Analizând probele examinate în cadrul ședinței de judecată, instanța de judecată a constatat că la 23.06.2015 ziua efectuării transferului sumei de 1998 euro către inculpatul Rotari Nicolae (f.d. 29-32), acesta avea o stare materială bună, se afla la muncă în Italia și dispunea de o posibilitate reală de a-și executa obligația față de partea vătămată Spînu Pavel în vederea găsirii și procurării pentru acesta un automobil după placul acestuia”, ori, la caz inculpatul și avocatul acestuia nu au prezentat careva date sau probe privind starea materială a acestuia la data de 23.06.2015 sau că inculpatul Rotari Nicolae în Italia era încadrat în câmpul muncii și avea un salariu. Simplul fapt că acesta se afla în Italia, nu echivalează cu aceea că starea lui materială ar fi fost bună, ori cetățenii merg la lucru peste hotare anume din lipsa mijloacelor financiare și nu invers, prima instanță a ignorat prevederile art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, care prevăd că instanța judecătorească nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii, astfel asumându-și atribuțiile părții apărării.

Apelantul a mai invocat faptul că, prima instanță a respins acțiunea civilă înaintată de Spînu Pavel, ca fiind neîntemeiată, însă art. 387 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, prevede expres că, în cazul când se dă o sentință de achitare,

instanța nu se pronunță asupra acțiunii civile dacă inculpatul a fost achitat pentru că, nu sunt întrunite elementele infracțiunii. Ori la adoptarea sentinței instanța indică că se bazează pe prevederile art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală și anume că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 martie 2019, au fost admise din alte motive, inclusiv din oficiu, apelul declarat de către procuror și apelul declarat de către avocatul Isac Igor în numele părții vătămate, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care:

Rotari Nicolae a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse sub formă de amendă în mărime de 850 u.c. ce constituie 42 500 lei.

S-a respins acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Spînu Pavel.

4.1 Pentru a decide astfel, instanța de apel a indicat că, cercetând probele și apreciindu-le, a considerat dovedită în afara dublilor rezonabile a faptului că, Rotari Nicolae la 23 iunie 2015, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor și banilor lui Spînu Pavel, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestor urmări, aflându-se în Italia, folosindu-se de încrederea acordată, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului stabilit de a dobândi banii acestuia, prin inducerea în eroare, sub pretextul procurării și importării în Republica Moldova a unui automobil de modelul "Toyota Corola" pentru Spînu Pavel, a cerut și a primit de la ultimul, prin transfer prin intermediul BC "Victoriabank" SA, bani în sumă de 1998 euro, care conform ratei oficiale de schimb BNM (1 euro - 21,59 lei) constituia suma de 43136,82 lei, pe care i-a însușit și folosit în scopuri personale, cauzând părții vătămate daune materiale în proporții considerabile în valoare de 43136,82 lei.

Instanța de apel a menționat că, vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, este dovedită prin următoarele probe cercetate suplimentar și verificate în ședința instanței de apel și anume:

- declarațiile părții vătămate Spînu Pavel, prin care a susținut că la cunoscut în anul 2015 pe inculpat prin intermediul rețelei de internet www.999.md dorind să procure un automobil pentru o rudă de a lui, atunci totul s-a încununat cu succes, ulterior, în același an dorind să mai procure un automobil identic pentru a-l face cadou soției a apelat iarăși la inculpat, ultimul a fost de acord, a solicitat suma de 2000 euro pe care partea vătămată la 23.06.2015 i-a transferat-o prin intermediul Western Union, după 2-3 luni văzând că nu mai primește nimic a solicitat de la inculpat restituirea banilor, invocând diverse motive inculpatul nu i-a restituit banii, abia în 2017 după ce a depus o plângere la poliția i-au fost restituiți doar 500 euro.
- ordinele de încasare din 23.06.2015 ce confirmă transferul sumei de 1998 euro de la Spînu Pavel către Rotari Nicolae (f.d. 29-32 v.I).

Potrivit Legii nr. 176 din 26 iulie 2018 pentru modificarea unor acte legislative publicată în Monitorul Oficial nr. 309-320 la data de 17 august 2018, intrată în vigoare la data de 17 august 2018 „La articolul 190 în dispoziția alineatului (1), textul "înșelăciune sau abuz de încredere" a fost substituit cu textul "inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile"; alineatul (2), litera c) a fost exclus.

Reieșind din modificările operate, instanța de apel a aplicat aceste prevederi legale și a recalificat acțiunile inculpatului Rotari Nicolae în baza art. 190 alin. (1) Cod penal - escrocherie, adică inducerea în eroare a lui Spînu Pavel prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, sub pretextul procurării și importării în Republica Moldova a unui automobil, a cerut și a primit de la partea vătămată prin transfer bani în sumă de 1998 euro, pe care i-a însușit și folosit în scopuri personale.

Instanța de apel a reținut că, în acțiunile inculpatului se conține latura obiectivă a escrocheriei, deoarece prin probele administrate s-a constatat că, făptuitorul a obținut cu rea-credință, prin inducerea în eroare a lui Spînu Pavel, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte, mincinoase, sub pretextul procurării și importării în Republica Moldova a unui automobil de modelul „Toyota Corola” pentru Spînu Pavel, a cerut și a primit de la ultimul, prin transfer prin intermediul B.C. „Victoriabank” SA, bani în sumă de 1998 euro, care conform ratei oficiale de schimb BNM (1 euro - 21,59 lei) constituia suma de 43 136,82 lei, pe care i-a însușit și folosit în scopuri personale, este prezentă și latura subiectivă, care se caracterizează prin, intenție directă, or acesta își dădea seama de caracterul social periculos al acțiunilor sale a prevăzut consecințele lor social periculoase și a dorit survenirea lor.

Astfel, probele examinate demonstrează indubitabil prezența intenției directe de însușire a bunurilor altor persoane, în proporții considerabile, în acțiunile inculpatului Rotari Nicolae, or acesta fără a avea o activitate legală legată de importul mijloacelor de transport, a cerut și a primit de la ultimul, prin transfer prin intermediul B.C. „Victoriabank” SA, bani în sumă de 1998 euro, care conform ratei oficiale de schimb BNM (1 euro - 21,59 lei) constituia suma de 43 136,82 lei.

În același rând însuși partea vătămată, Spînu Pavel a explicat că, din discuția cu inculpatul acesta a făcut impresia unui cunoscător al domeniului legat de mijloacele de transport și modul de importare în țară, ceea ce i-a întărit încrederea în vorbele ultimului și l-a determinat să-i transmită bani pentru a i se livra automobilul dorit.

Instanța de apel a apreciat critic declarațiile inculpatului Rotari Nicolae considerând ca fiind făcute cu scopul de a se eschiva de la răspunderea și pedeapsa penală, fiind combătute prin probatoriul administrat, iar vinovăția acestuia a fost dovedită pe deplin și se confirmă prin ansamblul de probe administrate și cercetate

în ședința instanței de apel.

Cu privire la prejudiciul moral, instanța de apel a reținut că părții vătămate, i-a fost restituită paguba materială în sumă de 2 000 euro înainte de pronunțarea sentinței.

5. Decizia instanței de apel, este atacată cu recursuri ordinare de către:

5.1 Avocatul Parpalac Aurelia în numele inculpatului, neindicând nici un temei pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prin care solicită, casarea deciziei cu menținerea sentinței, invocând:

- s-a constatat cert că între Spînu Pavel și Rotari Nicolae este o relație amicală recunoscută și acceptată de ambele părți inclusiv privind procurarea de către Rotari Nicolae pentru Spînu Pavel a unui automobil de model „Toyota Corola” din Italia, or, anterior Spînu Pavel a mai procurat de la Rotari Nicolae un alt automobil pentru o rudă de a sa, și care l-a aranjat perfect;

- Rotari Nicolae a achitat prima tranșă de bani în sumă de 500 de euro lui Spînu Pavel în vara anului 2017, înțelegându-se că cum vine în Republica Moldova în mai 2018 î-i achită cea de a doua tranșă fapt negociat reciproc și recunoscut de către Spînu Pavel. Drept rezultat la revenirea în țară, Rotari Nicolae i-a propus lui Spînu Pavel restituirea sumei datorate din cadrul afacerii nerealizate, însă acesta pînă la data de 13 iunie 2018 a refuzat categoric să primească suma enunțată, menționîndu-i că acesta de fapt mai solicită pe deasupra prin invocarea statutului de victimizare a persoanei a unei sume de 100 000 lei drept prejudiciu moral, pentru deranjul frustrant psihologic produs în timpul evenimentului remarcat celei de-a doua căsătorii, ori acest automobil urma să fie donat soției sale la nuntă și acesta a rămas înjosit în fața soției sale și a nuntașilor săi, fapt neacceptat și nerecunoscut de către Rotari Nicolae, astfel în acțiunile acestuia nu se atestă o careva faptă prejudiciabilă, sau nu se întrunesc elementele componenței de infracțiune incriminate acestuia ci se atestă prezența unor relații civile;

- însăși Spînu Pavel a recunoscut că Rotari Nicolae i-a propus restituirea sumei acordate pentru procurarea automobilului solicitat, ba chiar a primit prima rată de 500 de euro, și din anumite motive inexplicabile de către acesta a recunoscut, că nu a vrut pînă la data de 13 iunie 2018 să primească această sumă, deși aceasta i-a fost propusă de Rotari Nicolae de nenumărate ori, chiar și în prezența soției acestuia Rotari Lilia;

- nu se atestă la caz despre o careva însușire ilegală a căreiva sume de bani, ori Rotari Nicolae nu a luat suma de bani și nu a dispărut, acesta i-a achitat o parte din bani și ulterior i-a propus suma de bani de 1500 de euro de mai multe ori, acesta a primit-o la data de 13 iunie 2018;

- Spînu Pavel nu a fost exploatat cu rea voință din partea lui Rotari Nicolae, acesta nu i-a creat lui Spînu Pavel o careva falsă reprezentare a realizării alegerii automobilului solicitat, la fotografiat și la transmis spre apreciere, ambii se consultau în privința tuturor nuanțelor, ori Rotari Nicolae la indus pe Spînu Pavel la o falsă

reprezentare despre bunul solicitat în a fi procurat, ori acesta singur la sunat și la rugat să-i procure un automobil, după posibilitatea sa financiară, după calitate, ambii au ales modelul, sau consultat reciproc;

- suma de bani transferată de către Spînu Pavel nu a fost solicitată și trimisă ilegal lui Rotari Nicolae, ci prin acordul comun ai acestora , prin transfer bancar.

5.2 Avocatul Isac Igor în numele părții vătămate Spînu Pavel, indicând temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin care solicită, casarea deciziei în partea respingerii acțiunii civile, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care a dispune admiterea acțiunii civile și încasarea da la inculpat în beneficiul părții vătămate, prejudiciul moral în sumă de 100 000 lei, invocând:

- instanța de apel nu a examinat solicitarea avocatului Isac Igor privind admiterea acțiunii civile și încasarea de la inculpatul Rotari Nicolae în beneficiul părții vătămate (civile) Spînu Pavel, a prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei și nu s-a expus nicicum asupra acestui fapt;

- instanța de apel în penultimul aliniat din decizie a indicat doar că, „Cu privire la prejudiciul moral, Colegiul Penal a reținut că părții vătămate Spînu Pavel i-a fost restituită paguba materială în sumă de 2 000 euro înainte de pronunțarea sentinței”, această motivare sumară și divergentă a instanței de apel nu poate fi reținută, deoarece contravine total normelor de drept, deoarece soluționând chestiunea privind încasarea prejudiciului moral, instanța de apel s-a expus că prejudiciul material a fost restituit, fără a soluționa în fond chestiunea prejudiciului moral;

- art. 2036 alin. (2) Cod civil, prevede expres că, prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial, astfel, indiferent de faptul că inculpatul Rotari Nicolae a reparat părții vătămate Spînu Pavel prejudiciul material, acesta urmează să repare și prejudiciul moral cauzat părții vătămate;

- prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate Spînu Pavel a avut un caracter și gravitate sporită, deoarece după cum ultimul a declarat instanțelor de judecată, banii i-a dat lui Rotari Nicolae ca să-i procure un automobil, care urma a fi făcut cadou de nuntă soției sale. Respectiv în urma acțiunilor de escrocherie ale inculpatului, partea vătămată a fost pus într-o lumină proastă în fața soției sale și familiei, chiar de la începutul traiului în comun;

- potrivit pct. 22 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 3 din 09.06.2014 „*Cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*”, se reține că, „în cazul în care instanțele judecătorești naționale se abțin de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera ca o încălcare a dreptului la un proces echitabil.” (cazurile *Hiro Bălani c. Spaniei*, *Ruis Toriho c. Spaniei*, *Popov nr. 2 c. Moldovei*, *Albina c. României* etc);

- motivarea insuficientă a hotărârilor instanțelor judecătorești este o problemă generală a sistemului judecătoresc din Republica Moldova, această practică a fost criticată în hotărârea CtEDO (*Valeriu și Nicolae Roșca c. Moldovei*);

- instanța de apel la examinarea cauzei a comis erori de drept, pronunțând soluția sa fără respectarea prevederilor legale, a jurisprudenței CEDO, precum și a practicii judiciare stabilite.

6. La recursurile ordinare declarate, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1^a) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, prin care a manifestat dezacordul cu recursurile declarate, a solicitat declararea recursurilor ca inadmisibile fiind vădit neîntemeiate cu menținerea deciziei instanței de apel, motivând prin faptul că decizia instanței de apel ce ține de recuperarea prejudiciului moral este corectă și conformă exigențelor legale, bazate pe dispozițiile art. 1423 alin. (1) și (2) Cod civil, instanța a motivat suficient soluția în acest sens, luând în considerare caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate persoanei vătămate.

Din conținutul recursului declarat de către avocatul Parpalac Aurelia, se evidențiază că recurentul de fapt, î-și motivează cererea de recurs prin dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor, însă motivele de reapreciere a materialului probatoriu nu se conțin în temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel s-a pronunțat și a apreciat fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

7. Judecând recursurile ordinare în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

În speță se constată, că recurenții s-au conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și au declarat recursurile ordinare în termen.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conducându-se de dispozițiile din art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Potrivit prevederilor art. 414 alin. (1), (2), 6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probe cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Coraportând decizia instanței de apel, la rigorile prevăzute de art. 414 Cod de procedură penală enumerate supra, se atestă că instanța de apel nu a ținut cont pe deplin de aceste cerințe și a comis următoarele erori de drept.

7.1 Cu referire la recursul ordinar declarat de către avocatul Parpalac Aurelia în numele inculpatului:

La caz, Colegiul penal lărgit atestă că deși recurentul nu indică nici un temei de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, din textul recursului ordinar declarat rezultă că acesta critică decizia instanței de apel sub aspectul că nu au fost întrunite elementele infracțiunii, caz ce cade sub incidența temeiului pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub acest aspect, Colegiul penal lărgit reține că motivul – temeiul de recurs invocat de recurent nu se confirmă în instanța de recurs ordinar, argumentând în acest context următoarele.

Referitor la acțiunile inculpatului care au fost încadrate conform prevederilor art. 190 alin. (1) Cod penal, Colegiul penal lărgit a conchis că, instanța de apel reținând circumstanțele de fapt ale cauzei și-a motivat concluzia prin cumulul de probe administrate în cauză, cărora le-a dat o apreciere justă și obiectivă, prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept.

Temeiul indicat și prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, în sensul că „nu au fost întrunite elementele infracțiunii” prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, și motivele în susținerea acestui temei, Colegiul penal lărgit a conchis că nu pot fi acceptate, or, aceste motive au fost obiect de dispută în cadrul instanței de apel, asupra cărora s-au formulat și s-au punctat minuțios și veridic răspunsurile asupra tuturor alegațiilor recurentului în în decizia adoptată (f.d. 222 – 226 v. I), pe care Colegiul penal lărgit le acceptă și le însușește, ce este conform practicii CtEDO.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide că temeiuri de a pune la îndoială veridicitatea argumentelor instanței de apel în motivarea soluției sale în privința vinovăției inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, pe aspectele contestate nu se identifică, pe care în virtutea corectitudinii lor și pentru a evita repetări inutile, le acceptă și le însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Alegațiile recurentului precum că se atestă prezența unor relații civile, Colegiul penal lărgit nu le acceptă, or, acestea reprezintă o opinie subiectivă greșită, bazată pe aprecierea proprie a probelor, or, inculpatul a cheltuit la propria dorință banii primiți de la partea vătămată, apoi la ignorat – nu-i răspundea la telefon.

Mai mult, Colegiul penal lărgit conchide că, din textul recursului se evidențiază că recurentul î-și motivează contestația prin dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor, în acest sens Colegiul penal lărgit statuează că motivele de reapreciere a materialului probatoriu nu se conțin în temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală.

În continuare, Colegiul penal lărgit conchide că, recursul avocatului Parpalac Aurelia în numele inculpatului urmează a fi admis din alte motive, din oficiu, or, instanța de apel nu a suspus verificării chestiunilor de drept ce țin de: dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate, or, Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel nu a ținut cont de prevederile art. 8, 10 Cod penal, or, prin Legea nr. 207 din 28.07.2016 în vigoare din 07.11.2016, pedeapsa prevăzută la art. 190 alin. (1) Cod penal, a fost modificată – ”42. *Articolul 190: în sancțiunea alineatului (1), textul „de la 200 la 500” se substituie cu textul „de la 550 la 850”*”, astfel, art. 190 alin. (1) Cod penal, din 18.04.2002 până la 07.11.2016 prevedea ca pedeapsă - amendă în mărime de la 200 la 500 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani.

Conform art. 8 Cod penal – ”Caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei”

În acest sens, Colegiul penal lărgit statuează că, fapta a avut loc la data de 23 iunie 2015, astfel, instanța de apel urma să verifice și să motiveze stabilirea pedepsei inculpatului în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, analizând sancțiunea amenzii cum a evoluat în timp, ținând cont de prevederile art. 10 alin. (2) Cod penal care prevăd că „Legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv”, ce a fost ignorant de instanța de apel în speța dată și nu poate fi menținut. Astfel urmează a fi casată decizia instanței de apel în partea stabilirii pedepsei cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte.

7.2 Cu referire la recursul ordinar declarat de către avocatul Isac Igor în numele părții vătămate:

Colegiul penal lărgit menționează că recurentul, drept temei pentru declararea recursului a indicat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în sensul că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, care în urma verificării materialelor cauzei și a hotărârii atacate și-a găsit confirmarea în cauza dată.

Potrivit apelului declarat de avocatul Isac Igor în numele părții vătămate (f.d. 159 – 164 v. I), criticându-se sentința primei instanțe în partea achitării inculpatului și respingerii acțiunii civile s-a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal și să fie admisă acțiunea civilă și încasate de la inculpat în beneficiul părții vătămate a prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei.

Anume asupra cerinței de a admite acțiunea civilă și de a încasa de la inculpat în beneficiul părții vătămate a prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei, instanța de apel nu s-a pronunțat, sau s-a pronunțat superficial, fără o argumentare clară.

Astfel, Colegiul penal lărgit consideră că instanța de apel a tras o concluzie pripită privind respingerea acțiunii civile înaintată de partea vătămată Spînu Pavel, fără a efectua o verificare complexă și obiectivă a motivelor invocate în apel.

Conform art. 219 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, persoanele fizice și juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală pot intenta o acțiune civilă privitor la despăgubire prin repararea prejudiciului moral.

În acest sens, Colegiul penal lărgit acceptă argumentul recurentului precum că instanța de apel nu a examinat solicitarea avocatului Isac Igor privind admiterea acțiunii civile și încasarea de la inculpat în beneficiul părții vătămate a prejudiciului

moral în sumă de 100 000 lei și nu s-a expus nicicum asupra acestei solicitări, or, Colegiul lărgit constată că, conform deciziei(f.d. 227 v.I), instanța de apel în penultimul aliniat din partea descriptivă a deciziei a indicat doar că, „Cu privire la prejudiciul moral, Colegiul Penal a reținut că părții vătămate Spînu Pavel i-a fost restituită paguba materială în sumă de 2 000 euro înainte de pronunțarea sentinței”, atât.

Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit art. 2036 alin. (2) Cod civil, prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial, astfel, indiferent de faptul că inculpatul Rotari Nicolae a reparat părții vătămate Spînu Pavel prejudiciul material după aproximativ 3 ani, ultimul nu a pierdut dreptul de a solicita daună morală în speța dată și asta a rămas fără examinare în instanța de apel.

Colegiul penal lărgit, statuează că potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85).

De asemenea, în hotărârea CtEDO în cauza Helle împotriva Finlandei, 19 decembrie 1997, pct. 60, se reține că noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă care nu și-a motivat decizia, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară fie prin alt mod, **să fi examinat totuși în mod real chestiunile esențiale supuse atenției sale.**

9. În baza celor expuse, Colegiul penal lărgit statuează că instanța de apel la adoptarea soluției în cauză, nu a ținut cont de toate circumstanțele expuse supra, prin ce pe cale de consecință se atestă că instanța de apel nu s-a pronunțat pe motivele invocate în apel de către avocatul Isac Igor în numele părții vătămate și a aplicat o pedeapsă fără o analiză a sancțiunii art. 190 alin. (1) Cod penal, confirmându-se în prezenta cauză temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, motive din care decizia instanței de apel urmează a fi casată în această parte cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

10. La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în cererea de apel și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursurile declarate, nominalizate și în prezenta decizie, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, în baza probelor cercetate în ședința de judecată a instanței de apel, cu respectarea cerințelor art. 414, 415 Cod de procedură penală, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

11. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de către avocatul Parpalac Aurelia în numele inculpatului și de către avocatul Isac Igor în numele părții vătămate, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 martie 2019, în partea laturii civile privind dauna morală și stabilirii pedepsei cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

În rest se mențin prevederile deciziei atacate.

Decizia nu este supusă căilor de atac în partea dispusă rejudecării, în rest este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **20 decembrie 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor